

2001-05-14: Skov Larsen A/S mod Konkurrencerådet

K E N D E L S E

afsagt af Konkurrenceankenævnet den 14. maj 2001 i sag 00-167.891

Skov Larsen A/S
(advokat Lasse A. Søndergaard Christensen)

mod

–

Konkurrencerådet
(fuldmægtig Vibeke Schiøler Sørensen)

biintervenient:
Ole Lynggaard ApS
(advokat Peter Stig Jakobsen)

1. Ved foreløbig klage af 22. august 2000 og endelig klage af 23. august 2000 har Skov Larsen A/S, der driver guldsmedeforretning i Scandinavian Center Århus, indbragt en af Konkurrencestyrelsen den 26. juli 2000 truffet afgørelse, hvor styrelsen fandt, at Ole Lynggaard ApS ikke indtager en dominerende position, hvorfor styrelsen ikke kunne meddele Ole Lynggaard ApS påbud om at levere varer til Skov Larsen A/S efter konkurrencelovens § 16, stk. 1, nr. 3, eller til at udlevere sine forhandlerantagelsesbetingelser.

Det hedder i den påklagede afgørelse, som er stilet til Skov Larsen A/S's advokat, bl.a.

" Ved brev af 7. december 1999 har De på vegne af Skov Larsen A/S klaget over, at Ole Lynggaard ApS misbruger sin dominerende stilling til at nægte Skov Larsen A/S at få leveret Ole Lynggaard-produkter. Ved brev af 24. februar 2000 anmoder De om, at der meddeles leveringspåbud efter konkurrencelovens § 16, stk. 1, nr. 3) til Ole Lynggaard ApS.

De anfører endvidere, at Skov Larsen A/S trods gentagne henvendelser ikke har kunnet få udleveret Ole Lynggaard ApS' forhandlerantagelsesbetingelser.

På baggrund af de oplysninger, der er indhentet fra parterne i sagen, finder Konkurrencestyrelsen ikke, at Ole Lynggaard ApS har en sådan dominerende stilling, at konkurrencelovens § 11 kan bringes i anvendelse.

Nægtelse af levering af varer kan være i strid med konkurrenceloven, såfremt den virksomhed, der udøver leveringsnægtelsen, har en dominerende position på det pågældende marked, jf. konkurrencelovens § 11, stk. 1.

De anfører, at det relevante marked skal defineres som markedet for eksklusive smykker med flytbare smykkelåse. Ole Lynggaards produkter udgør efter Deres opfattelse mere end 50 pct. af dette marked. De anfører endvidere, at der eksisterer et særskilt marked for Ole Lynggaard-produkter, som adskiller sig væsentligt fra andre smykker for så vidt angår art, kvalitet, egenskaber og prisniveau.

Ole Lynggaard ApS producerer et bredt udvalg af smykker, det vil sige guld- og sølvsmykker samt stenkæder. Virksomheden producerer også i et begrænset omfang ure, men det synes ikke umiddelbart at være den del af produktsortimentet, som klager ønsker at føre.

Ole Lynggaard ApS afviser, at der eksisterer et særskilt marked for eksklusive smykker med flytbare låse, og at denne afgrænsning desuden er upræcis. Virksomheden er derimod af den opfattelse, at det relevante marked udgøres af guld- og sølvvarer, ure og stenkæder.

Konkurrencestyrelsen finder, at der ikke er grundlag for antage, at markedet kan afgrænses til kun at omfatte eksklusive smykker i håndværksmæssig god kvalitet og med et kendt varemærke. Styrelsen finder tilsvarende heller ikke, at der kan udelukkes visse grupper af guld- og sølvsmykker som værende "ringere" eller lignende ved opgørelsen af markedet. Endelig finder styrelsen ikke, at der kan afgrænses et særligt marked for flytbare smykkelåse, eftersom det kun er én af mange måder at sammensætte og fastgøre smykker.

Konkurrencestyrelsen vurderer derfor, at det relevante marked er det danske marked for guld- og sølvsmykker samt stenkæder. Efter det oplyste, var engrosomsætningen på dette marked i 1998 på ca. 600 mio. kr.

Ole Lynggaard ApS har anmodet om, at oplysninger om virksomhedens omsætning og markedsandel behandles fortroligt. Virksomheden er efter årsregnskabslovens § 64c fritaget for at indberette oplysninger om sin omsætning til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Konkurrencestyrelsen er dog i besiddelse af de relevante oplysninger.

På baggrund heraf viser en beregning, at Ole Lynggaard ApS' andel af det relevante marked er så beskeden, at virksomheden under ingen omstændigheder kan betragtes som dominerende. Andelen ligger betydeligt under de 25 pct., som er nævnt i lovens forarbejder og betyder, at virksomheden ikke ved sin markedsstilling kan hindre den effektive konkurrence.

Da Ole Lynggaard ApS ikke indtager en dominerende position på markedet, er virksomhedens nægtelse af at levere til klager ikke omfattet af forbuddet mod misbrug af dominerende stilling i konkurrencelovens § 11, stk. 1. Styrelsen kan af samme grund ikke meddele Ole Lynggaard ApS påbud hverken om at levere varer til Skov Larsen A/S efter konkurrencelovens § 16, stk. 1, nr. 3), eller til at udlevere sine forhandlerantagelsesbetingelser.

2. Sagens baggrund

Det fremgår af sagen, at Ole Lynggaard ApS i 1979 frembragte et nyt låsesystem, hvor endestykkerne til smykkekedler er erstattet med dupper, som sænkes ned i midten af en åben kuglelås og derefter fæstner sig ved kanten af kuglelåsen og således bliver ikke-synlig ved lukning af kuglelåsen. Resultatet heraf er, at kæden eller kæderne sidder helt tæt på kuglelåsen.

Låsesystemet muliggør fæstning af flere kæder i samme dup og fæstning af flere dupper i samme kugle. Ole Lynggaard har i øvrigt en omfattende kollektion, som sælges gennem et antal udvalgte guldsmedeforretninger fordelt over hele Danmark. Ole Lynggaard besvarede Skov Larsens anmodning om tilsendelse af forhandlerbetingelserne med, at man ikke ønskede eller var forpligtet til at optage forhandling om optagelse af Skov Larsen som forhandler.

Sagen blev af Skov Larsen A/S indbragt for Konkurrencerådet ved "klageskrift" af 7. december 1999 med påstand om, at Ole Lynggaard ApS skulle pålægges at udlevere sine forhandlerbetingelser til Skov Larsen A/S. Det er i klageskriftet bl.a. anført, at Ole Lynggaard ApS har etableret et selektivt salgssystem og antaget Skov Larsens tre vigtigste konkurrenter i Århus som forhandlere, og at nægtelse af at udlevere forhandlerbetingelserne er i strid med kravene til et åbent, selektivt distributionssystem. Der forelå ifølge klager misbrug af dominerende stilling i strid med konkurrencelovens § 11, og anvendelse af et selektivt forhandlersystem var et væsentligt indicium for dominans/særligt marked.

Skov Larsen A/S har over for Ankenævnet oplyst at have foretaget en undersøgelse af priser og rabatter på Ole Lynggaard-produkter hos Ole Lynggaard-forhandlere. Denne undersøgelse har vist, at priserne er fuldstændig ens overalt uden mulighed for rabat af nogen art og nøje svarende til Ole Lynggaards prisliste.

Ole Lynggaards forhandlerbetingelser foreligger ikke for Ankenævnet.

3. Parternes påstande

Skov Larsen A/S har nedlagt følgende påstande:

"Ole Lynggaard ApS har ved nægtelse af at udlevere sine forhandlerbetingelser til klager afskåret denne fra at blive forhandler af Ole Lynggaard ApS' produkter og som konsekvens deraf nægtet klager levering af sine produkter, hvorfor Ole Lynggaard ApS derved har misbrugt sin dominerende stilling.

Ole Lynggaard ApS påbydes at udlevere sine forhandlerbetingelser til klager.

Ole Lynggaard ApS pålægges i henhold til konkurrencelovens § 16, stk. 1, nr. 3, at levere sine produkter, herunder produkter med flytbare låse, til klager."

Konkurrencerådet har påstået stadfæstelse.

Ole Lynggaard ApS er indtrådt i sagen som biintervenient til støtte for Konkurrencerådet.

4. Skov Larsen A/S's argumentation

Ole Lynggaard har etableret et selektivt distributionssystem. Det er en grundbetingelse for lovligheden heraf, at systemet anvendes ikke-diskriminerende. Nægtelse af at udlevere forhandlerbetingelserne – uden begrundelse – er en del af en konkurrencebegrænsende aftale med de eksisterende forhandlere, som strider mod konkurrencelovens § 6. Det er også i strid med § 6, at Ole Lynggaard fastsætter bindende videresalgspriser og forbyder forhandlerne at forhandle produkter, som konkurrerer med Ole Lynggaards.

Ole Lynggaard har en dominerende stilling. De ovennævnte forhold er et udslag heraf. Ole Lynggaard er den eneste danske guldsmed, som har fået opbygget en mærkevareposition i Danmark. Låsesystemet er unikt og har vist sig særdeles attraktivt. Eksklusiviteten understreges i markedsføringen, og for en dansk guldsmed, som vil være konkurrencedygtig på markedet for eksklusive smykker, er det helt nødvendigt at forhandle Ole Lynggaards kollektion., som udgør et separat marked i kraft af dens høje og særegne profil i danske forbrugeres bevidsthed. Det relevante produktmarked må fastlægges

- *principalt* som markedet for eksklusive smykker med flytbare smykkelåse udviklet af Ole Lynggaard ApS,
- *subsidiært* som markedet for eksklusive smykker med flytbare smykkelåse, og
- *mere subsidiært* som markedet for eksklusive mærkevare-smykker af guld og sølv fremstillet i Danmark

Ole Lynggaard ApS er dominerende på alle disse markeder. Det er af væsentlig betydning for klager at kunne tilbyde sine kunder Ole Lynggaards produkter.

Ole Lynggaard har ved at nægte at udlevere sine forhandlerbetingelser til klager afskåret denne fra at blive forhandler af Ole Lynggaard ApS's produkter og som konsekvens deraf nægtet klager levering af sine produkter. Derved har Ole Lynggaard ApS også handlet i strid med konkurrencelovens § 11.

5. Konkurrencerådets argumentation

Denne ankesag omfatter kun en efterprøvelse af den påklagede afgørelse ud fra det materielle grundlag, som den blev afgjort på. Det var begrænset til en vurdering af, hvorvidt Ole Lynggaard ApS havde misbrugt en dominerende stilling på det relevante marked i strid med konkurrencelovens § 11, eftersom det var Skov Larsens eneste anbringende under sagens behandling for Konkurrencerådet. Allerede fordi Rådet fandt, at Ole Lynggaard ApS ikke var dominerende, traf Rådet afgørelse om, at konkurrencelovens § 11 ikke var overtrådt. Det er derfor alene dette spørgsmål, som foreligger til prøvelse. Det er fortsat Rådets opfattelse, at Ole Lynggaards produkter kan substitueres og ikke udgør et selvstændigt produktmarked, idet det relevante marked må fastlægges som sket.

Under sagens behandling for Ankenævnet har Skov Larsen udvidet sine påstande til også at omfatte en overtrædelse af konkurrencelovens § 6. Som konsekvens af de nye forhold, der er blevet inddraget i sagen for Ankenævnet, har Rådet besluttet at underkaste Ole Lynggaard ApS' samhandelsbetingelser en vurdering, jf. konkurrencelovens § 6. Betingelserne vil i den forbindelse også blive vurderet i relation til Skov Larsen A/S.

6. Ole Lynggaard ApS's argumentation

Konkurrencerådet har med rette fundet, at det relevante marked er det danske marked for guld- og sølvsmykker samt stenkæder, hvorpå Ole Lynggaard ApS ikke indtager en dominerende stilling.

Det relevante marked kan ikke indsnævres ved brug af ordet "eksklusiv". Det er uden relevans for markedsafgrænsningen at sondre mellem "eksklusive" og "ikke-eksklusive" smykker, når det relevante marked indeholder guld- og sølvsmykker samt stenkæder.

Der anvendes en række forskellige låsesystemer med eller uden mulighed for at udskifte låsen/kæden på markedet for guld- og sølvsmykker og stenkæder. De udskiftelige låse konkurrerer med ikke-udskiftelige låse, ligesom der er konkurrence mellem de forskellige typer af låsesystemer. Hertil kommer, at både smykker med udskiftelige og ikke-udskiftelige låse konkurrerer med smykker helt ude låse.

Guld- og sølvsmykker og stenkæder tilhører en særlig produktkategori, hvor forbrugernes valg af smykker må forventes at ske på baggrund af en meget bred palet af eksisterende valgmuligheder og at være styret af den enkelte forbrugers helt personlige smag, herunder om forbrugeren foretrækker et smykke med eller uden en lås, om låsen i givet fald skal være flytbar eller ej, og om forbrugeren foretrækker guld- eller sølvsmykker eller stenkæder.

Det er Ole Lynggaards opfattelse, at "eksklusivitet" – såfremt en sådan kunne inddrages i markedsafgrænsningen – alene kan betyde en adskillelse af smykker produceret med anvendelsen af ædle metaller og ægte sten fra smykker produceret af ikke-ædle metaller og uægte sten (bijouteri), idet disse ikke kan anses for at kunne substituere hinanden.

Ole Lynggaard ApS anvender ikke bindende videresalgspriser, men vejledende prislister, og klager har på ingen måde fremlagt behørig dokumentation til støtte for påstanden om anvendelse af bindende videresalgspriser.

Ole Lynggaard ApS er ikke omfattet af konkurrencelovens § 6, jf. bagatelgrænsen i § 7, og er i givet fald omfattet af Kommissionens Forordning nr. 2790/1999 af 22. december 1999 om gruppefritagelse af vertikale aftaler og samordnet praksis. Gruppefritagelsen indebærer, at Ole Lynggaard ApS lovligt kan operere med et selektivt distributionssystem og tillige en områdemæssig begrænsning af forhandlere, så længe Ole Lynggaard ApS respekterer de i forordningen sortlistede begrænsninger, hvad selskabet gør.

Den eneste konsekvens af, at man måtte opfatte Ole Lynggaard ApS som omfattet af konkurrencelovens §6 ville i øvrigt være, at klager ved opfyldelse af Ole Lynggaard ApS' til enhver tid gældende forhandlerantagelsesvilkår lovligt ville kunne forhandle Ole Lynggaard ApS' produkter, men uden at kunne kræve disse leveret direkte fra Ole Lynggaard ApS. Klageren ville i denne situation være henvist til at opnå leverancer fra andre forhandlere, som modtager levering direkte fra Ole Lynggaard ApS. Der er således ikke hjemmel i konkurrenceloven til at meddele leveringspåbud i nærværende sag.

7. Konkurrenceankenævnets bemærkninger

Eksistensen af og praktiseringen af vilkårene for Ole Lynggaard ApS' forhandlersystem er ikke indgået i grundlaget for den påklagede afgørelse. Ankenævnet ophæver derfor denne afgørelse og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Herefter bestemmes:

Konkurrencestyrelsens afgørelse af 26. juli 2000 hjemvises til fornyet behandling.

Klagegebyret tilbagebetales til klager.

Ole Jess Olsen   Jens Fejø
Børge Dahl«